
ЦЕНТЪР ЗА
ПРИБЪЩАВАЩО
ОБРАЗОВАНИЕ

Всяко дете **има право**
да бъде прието и ценено.

Всяко дете **трябва**
да бъде прието и ценено.

Всяко дете **може**
да бъде прието и ценено.

Сега.

Ние работим за това.

КОИ СМЕ НИЕ?

Център за приобщаващо образование (ЦПО) е българска неправителствена организация, чиято основна цел е да помогне на колкото може повече деца да учат и играят заедно със своите връстници. Ние вярваме, че всяко дете трябва да има възможността да бъде прието и ценено. Работим за социално приобщаване и качествено образование за всички деца, както и за закрилата на тези, които се нуждаят. Екипът на центъра работи активно с родители, учители, директори, специалисти, общински и държавни власти, бизнес организации, колеги от страната и чужбина – и се радваме заедно на промяната, която се случва постепенно. Щастливи сме, когато децата – всички деца – получават възможност да развият своите способности и талант и да живеят щастливо детство.

НАШАТА МИСИЯ

- Социално приобщаване и качествено образование за всички деца.

НАШИТЕ ЦЕЛИ

- Истинско приобщаващо образование за деца и младежи в държавни и частни образователни институции.
- Повишаване информираността и разбирането на обществото и учителите за това какво е приобщаващо образование и как се случва то.

Дали защото беше година на коня, 2014 изгаломира, като донесе много промени и растеж. Ние пораснахме, и то бързо. Но продължаваме да имаме една мечта – да живеем в общество, в което всички деца се чувстват добре, играят с връстниците си и учат. Децата това и правят, стига да им създадем условия за това или да не им пречим.

Когато слагаме етикета СОП не си даваме сметка, че това отделя детето и го поставя в различна, по-безпомощна и зависима ситуация. Наивно е да си мислим, че детето не разбира това, или че не му се отразява и е късогледо да мислим, че така му помагаме.

Веднъж бях в един първи клас (в който имаше най-различни деца) и говорих с едно момче за съучениците и приятелите му. Той ми разказваше за всеки, и като стигна до Мира, каза, „О, тя е доста различна!“ и продължи нататък. Тук аз се стегнах и го попитах как е различна, а той ми каза – „не можеш да си представиш какви шутове бие на футбола, никой не може така!“. Мира има детска церебрална парализа, и когато му зададох още няколко въпроса, разбрах, че тя върви по-бавно и трябва всички да вървят по-бавно като излизат, и също че си държи главата наклонена, както и че пише с по-големи букви на други редове, но всичко това за него нямаше значение и му беше досадно, защото във футбола... В същия клас имаше едно момченце от Афганистан, което живееше само с вуйчо си и учеше български и няколко други деца, които имаха нужда и получаваха допълнителна подкрепа. Съвсем естествено – през повече гушкане, работа с таблет, до ежеседмични срещи с вуйчото.

Когато категоризираме някого като СОП, това често води след себе си повече ресурси. Но не е ли по-естествено да осигурим на всички деца необходимото индивидуално внимание и оценка, които ще им гарантират подкрепата, която само класа и общността може да им даде?

Когато аз бях дете, имаше и друга срамна категория – ДРР, дете на разведени родители. Някак всички знаеха за ДРР-чето и имаше родители, които забраняваха на децата си да играят с тях. Странно ли ви е? Също толкова странно е да отделяме децата със затруднения в ученето и да ги водим отделна категория. Разбира се, не става въпрос, че децата не бива да получават подкрепа – напротив, нито, че различията трябва да се крият (не може!) или премълчават. Напротив – всеки е различен и някои деца имат нужда от повече подкрепа, някои дори от постоянна, всеки час, от личен асистент, но всяко дете си има име и право на щастие и развитие. Мисленето в категории ограбва всички.

И последно – не всяко дете има шанса да се роди в щастливо семейство с любящи и подкрепящи родители. Колкото по-трудно му е въкъщи, толкова по-трудно му е в училище и толкова по-трудно е на учителите му. Дали това е повод да се откажат от него и те? Всъщност, последните, които могат да помогнат и да променят житейския му път...

От тази динамична година, в която нашият екип и нашите приятели се увеличиха почти двойно, такива мисли са останали най-дълбоко в съзнанието ми. Защото са трудни за споделяне вероятно. Но, както Е. Е. Къмингс е казал: „Иска се смелост да пораснеш и да се превърнеш в този, когото наистина си“. Ние пораснахме, сега ни трябва още смелост.

Ива Бонева

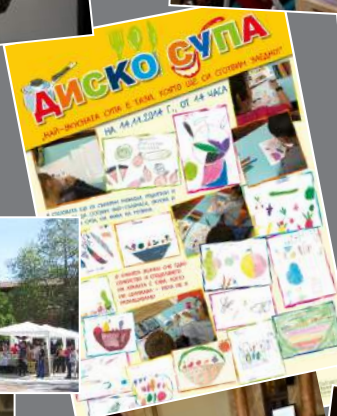
Изпълнителен директор, Център за приобщаващо образование

През 2014 Център за приобщаващо образование
работи с:

450 директори на училища,
учители и специалисти

2000 родители

3000 деца

УЧЕБНИКЪТ НАМАЛКО НЕ Е
ВО СЛОБОДНО КУРСУ НА
УЧЕБНИЦИТЕ

НОЕМВРИ НАМАЛКО НЕ Е
ВО СЛОБОДНО КУРСУ НА
УЧЕБНИЦИТЕ

През 2014 г.:

ЦПО СТАТИРА ПРОГРАМАТА
„ЕДНО УЧИЛИЩЕ ЗА ВСИЧКИ“

ПРЕМЕСТИХМЕ СЕ
В НОВ ОФИС

ПОРАСНАХМЕ
КАТО ЕКИП

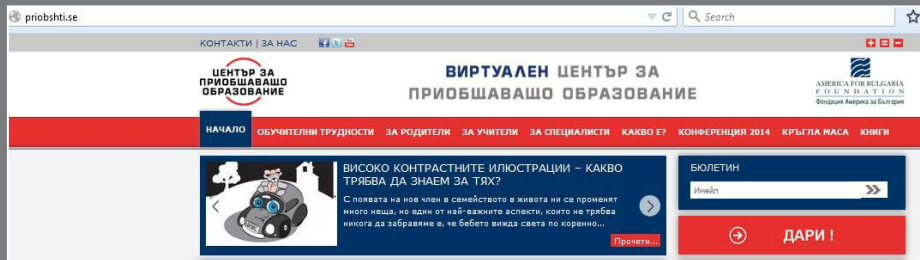
ЦЕНТЪР ЗА ПРИОБЩАВАЩО ОБРАЗОВАНИЕ ПОЛУЧИ
СПЕЦИАЛНАТА НАГРАДА ЗА НАЙ-ЧЕТЕНА НОВИНА
НА НПО ПОРТАЛА ЗА 2014 ГОДИНА

СТАРТИРАХМЕ ПЪРВИЯТ СПЕЦИАЛИЗИРАН ОБРАЗОВАТЕЛЕН САЙТ В СФЕРАТА НА СПЕЦИФИЧНИТЕ ОБУЧИТЕЛНИ ТРУДНОСТИ

WWW.PRIOBSHTI.SE

ОРГАНИЗИРАХМЕ МЕЖДУНАРОДНА КОНФЕРЕНЦИЯ ПО ПРИОБЩАВАЩО ОБРАЗОВАНИЕ

ИВА БОНЕВА,
ИЗПЪЛНИТЕЛЕН
ДИРЕКТОР НА ЦЕНТЪР
ЗА ПРИОБЩАВАЩО
ОБРАЗОВАНИЕ, БЕ
УДОСТОЕНА С ПОЧЕТНИЯ
ЗНАК НА ДЪРЖАВИЯ ГЛАВА
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ.
ОТЛИЧИЕТО БЕ ВРЪЧЕНО ЗА
ИЗКЛЮЧИТЕЛЕН ПРИНОС И
ЗАСЛУГИ ЗА УТВЪРЖДАВАНЕ
И ЗАЩИТА НА ПРАВАТА НА
ДЕЦАТА В РЕПУБЛИКА
БЪЛГАРИЯ

„ЕДНО УЧИЛИЩЕ ЗА ВСИЧКИ“

Работата на *Център за приобщаващо образование* е посветена на децата със специални нужди, тъй като тази група деца е незаслужено пренебрегната, неразпозната и неподкрепена. Затова програмата „Едно училище за всички“, финансирана от Фондация „Америка за България“ е от съществено значение за организацията ни, тъй като събира в едно цяло всички аспекти на нашата философия за приобщаващо образование и ни помага да я популяризираме сред българската училищна общност.

Децата със специални нужди в България биха могли да развият пълния си потенциал само, ако са получили качествено образование. Голяма част от тези деца могат да успеят в училище, ако получат подходяща и навременна подкрепа. Това са децата с обучителни трудности.

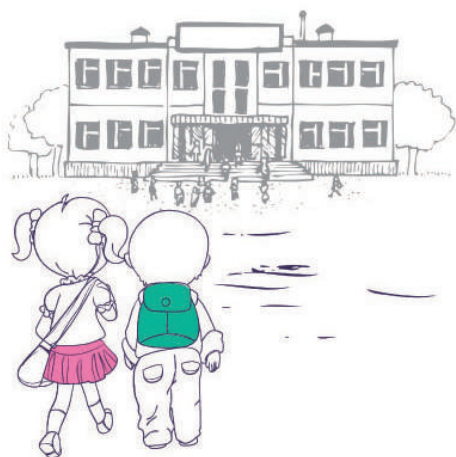
Програмата „Едно училище за всички“ обучава учители и специалисти от 5 общообразователни училища в страната. *Център за приобщаващо образование* работи с училищата-партньори, за да създаде български модел за изграждане на приобщаващо училище, който в последствие да помогне на повече училища.

Стратегическата цел на програмата е качествено образование за всички деца, което ще позволи на всяко от тях да развие пълния си потенциал. По-конкретно „Едно училище за всички“ цели:

1. Подобряване на знанията и уменията на учителите за работа с деца с обучителни трудности.
2. Специалистите от областта на специалната педагогика, работещи в общообразователна среда да са способни да разпознават обучителните трудности и адекватно да подкрепят децата и общообразователните учители.
3. Създаване на автентична общност от всички професионалисти в сферата на обучителните трудности.
4. Промяна на разбиранията на родителите и разширените семейства за приобщаването.

В рамките на програмата „Едно училище за всички“ бяха избрани

5 училища партньори:

- 202 ОУ „Христо Ботев“
Долни Пасарел

- ОУ „Васил Левски“
Правец

- ОУ „Св. Св. Кирил и Методий“
Ботевград

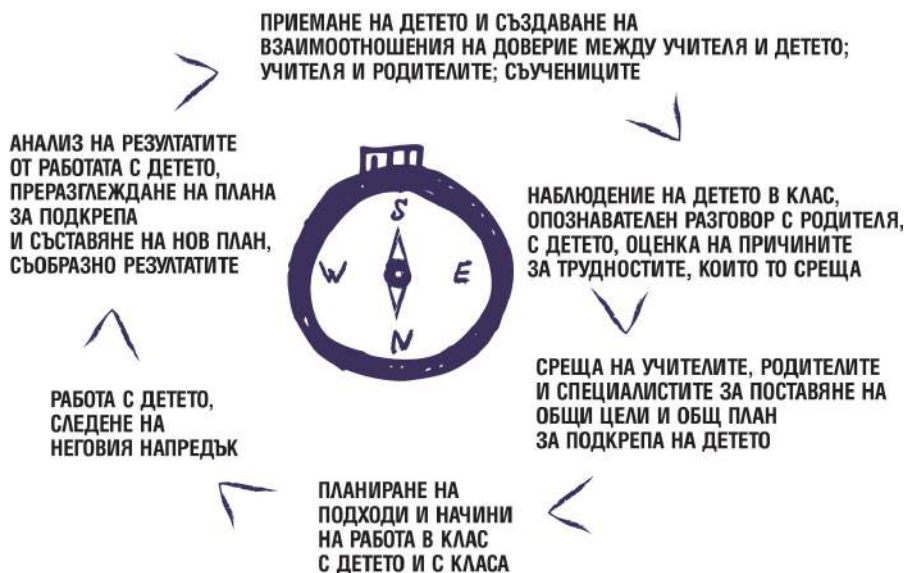
- ОУ „Христо Смирненски“
Вакарел

- 104 ОУ „Захари Стоянов“
София

През 2014 г. ЦПО обучи 90 от общо 136 учители в петте училища, включени в програмата да разпознават признаци на дислексия и аутизъм и да използват различни методи на преподаване, за да отговорят на специалните нужди на учениците си. 23 родители посетиха индивидуални психологически консултации, организирани в училищата, а 30 учители се включиха в периодичните групи за споделяне, водени от групови аналитици. 550 деца, 50 учители и 20 родители участваха в организирани от ЦПО училищни събития в 3 училища за създаване и изграждане на училищна общност, като едното от тях беше „Диско супа“ в училището във Вакарел, организирана в сътрудничество с Българска Хранителна Банка, на която ученици, родители и учители готвиха заедно и така „спасиха“ продукти, предназначени за изхвърляне.

КОМПАС НА УЧИТЕЛЯ ЗА ПОДКРЕПА В ОБЩА КЛАСНА СТАЯ НА ВСЯКО ДЕТЕ, КОЕТО СЕ НУЖДАЕ

Проект „Едно училище за всички“ се финансира от фондация „Америка за България“ и се изпълнява в периода: 31 януари 2014 – 31 юли 2016 г.

Партньори по проекта са:

- ОУ „Св. Св. Кирил и Методий“, гр. Ботевград
- ОУ „Христо Смирненски“, с. Вакарел
- ОУ „Васил Левски“, гр. Правец
- 104 ОУ „Захари Стоянов“, гр. София
- 202 ОУ „Христо Ботев“, с. Долни Пасарел.

„УЧИЛИЩЕТО Е И МОЕ ПРАВО“

В периода 2012-2014 година *Център за приобщаващо образование* реализира проект „Училището е и мое право“ в подкрепа на всички включени в процеса на приобщаване в общообразователните училища и детски градини.

Целта на проекта е повишаване на капацитета и подобряване на съвместната работа на учители и специалисти; предоставяне на качествена и навременна подкрепа на децата със специални образователни потребности.

През месец януари и февруари бяха проведени редица консултативни срещи и дискусии с участниците по проекта. Целта на срещите бе да се обменят добре работещи практики, да се споделят трудностите и заедно да търсим решения. В хода на срещите възникна необходимостта

от допълнителни дискусии, свързани с работа с родители. Тренинг за ефективна комуникация с родители бе реализиран в края на март 2014 г.

През месец април беше проведено обучение за млади изследователи. Експерти по детско участие от *ЦПО* представиха на децата как по ефективен и убедителен начин да покажат гледната си точка по въпросите, които ги засягат в и извън училище. Темата бе „Безопасност в училище“. Ученици от 2-ри до 7-ми клас от

НУ „Иванчо Младенов“ и СОУ „Отец Паисий“ направиха подробни карти на местата в училище, които имат нужда да бъдат променени, така че да са безопасни и приятни за тях и съучениците им.

През юли в Бест Уестърн Плюс Сити Хотел, София се състоя кръгла маса на тема: „Приобщаващо образование и екипна работа“, на която присъстваха учители и специалисти, участници по проекта, представители на РИО Враца и София, Министерство на образованието и НАРУ. На срещата беше обсъден модел на приобщаващо образование. Присъстващите се обединиха около едно общо становище, като акцентираха изключително върху работата в екип.

На базата на дейностите по проекта и получените резултати бе направен обстоятелствен анализ на екипната работа в училище. Докладът посочва предизвикателствата и проблемни области, както и предлага възможни решения.

Проект „Училището е и мое право“ се финансира от Фондация „Отворено общество“ и се изпълнява в периода м. септември 2012 г. – м. декември 2014 г.

Партньори по проекта са:

- РИО – гр. Враца
- Ресурсен център – Враца
- ОДЗ „Звънче“
- ЦДГ „Българче“
- НУ „Иванчо Младенов“
- СОУ „Отец Паисий“, гр. Враца.

„ФИЕСТА: УЛЕСНЯВАНЕ НА ПРИОБЩАВАЩОТО ОБРАЗОВАНИЕ И ПОДПОМАГАНЕ НА ПРЕХОДА МЕЖДУ УЧИЛИЩНИТЕ НИВА“ 517748-LLP-1-2011-1-IE-COMENIUS-CNW

През ноември 2014 година, *Център за приобщаващо образование* заедно с 10 други партньорски организации от общо 8 страни членки на ЕС успешно завършиха финансираня от Изпълнителна агенция за образование, аудиовизия и култура проект ФИЕСТА.

Екипът ни изследва значимостта на управлението на периодите на преход в образованието и работата в екип за улесняването на приобщаващото образование за децата със специални образователни потребности – две особено важни области, които до момента бяха пренебрегвани. Партньорите по проект ФИЕСТА се обединиха, за да изследват и предложат ефективни подходи за осигуряване на успешни периоди на преход в училище чрез работа в екип, подпомагайки по този начин децата със специални потребности, техните родители и професионалистите, работещи с тях.

Екипът на ФИЕСТА разпозна нуждата да събере и разпространи примери и концепции за добри практики по отношение на прехода в образованието и приобщаването. За да повиши разбирането в тези две области, мрежата ФИЕСТА проведе количествено и качествено проучване, резултатите от което послужиха за създаването на задълбочен Доклад с добри практики. Той беше преведен на български език и може да бъде намерен на уебсайта на проекта [/http://www.fiesta-project.eu/sites/default/files/bp_fiesta_report_bul_0.pdf/](http://www.fiesta-project.eu/sites/default/files/bp_fiesta_report_bul_0.pdf/).

Както е написано във финалния отчет по ФИЕСТА, Докладът с най-добри практики е широко популяризиран за да „даде възможност на педагозите, специалистите, вземащите решения и семействата да отговорят на ключовите нужди на децата с допълнителни образователни потребности по време на прехода им между различните образователни нива. Процесът на преход не се възприема като линеен процес, а като сбор от етапи, при които независимостта, компетентността и изборите за нещата, които ги засягат, от страна на децата и на техните семейства се възприемат като приоритет. Докладът с добри практики на ФИЕСТА е част от дългосрочна програма, която ще направи възможна на Европейско ниво една образователна система, поставяща ученика в центъра”.

Въпреки че проектът формално завърши, ФИЕСТА мрежата все още очаква про-

фесионалисти и родители, които имат желание да развият знанията и уменията си за самооценка и практическите си умения. За целта можете да използвате разработените в хода на проекта инструменти като Инструмента за Самооценка, Пакет с ресурси за управление на прехода, 3 онлайн обучителни модула, Он-лайн истории, Начален комплект за управление на прехода. Можете да ги намерите на www.fiesta-project.eu.

Ядрото на мрежата ФИЕСТА преди международната ФИЕСТА конференция по въпросите на приобщаването, училищния преход и работата в екип, проведена на 4-ти октомври, 2014, в Барселона, Испания.

Център за приобщаващо образование е партньорът от България по проект ФИЕСТА - Улесняване на приобщаващото образование и подпомагане на процесите на преход, финансиран от Европейската комисия по програмата Учене през целия живот се изпълнява в периода: 1 ноември 2011 г. - 31 октомври 2014 г.

ГЛОБАЛНО ОБРАЗОВАНИЕ

„ОБЩУВАНЕ СЕВЕР-ЮГ: ПАРТНЬОРСТВО ЗА ЕДИН СПРАВЕДЛИВ СВЯТ МЕЖДУ ЕВРОПЕЙСКИ И АФРИКАНСКИ УЧИЛИЩА“

Европейски съюз

В един все по-свързан свят, повишаването на осведомеността за глобалните проблеми сред младите е решаваща за способността им да намерят своето място в него. Училището е естествената и най-добре пригодена институция в нашето общество, която да предложи систематизиран подход към тези въпроси.

Именно около тази идея бяха обединени усилията на ЦПО и нашите партньори по проект „Общуване Север-Юг: партньорство за един справедлив свят между европейски и африкански училища“. Учениците от четири български училища – 2-ро СОУ „Емилиян Станев“, София, 18-то СОУ „Уилям Гладстон“, София, 22-ро СОУ „Г.С. Раковски“, София, и ГПЧЕ „Ромен Ролан“, Стара Загора и техните партньори от Гана заедно работиха по теми като *управление на отпадъците, бедност, екология, обезлесяване, здравеопазване, световни конфликти* и др. Анализирайки локалните проявления на едни и същи глобални проблеми, учениците можаха не само да се убедят в сходството на предизвикателствата пред човечеството, но и да осъзнаят своята роля и потенциал за справянето с тях. Учениците се включиха в извънкласни инициативи като почистване на квартала около училището или борба с разхищението на храна.

Проектът даде възможност на учениците от двете страни да опознаят културите и традициите си и да видят сходствата помежду си не въпреки, а чрез различията си. Посещението на ганайските учители в България през изминалата година и съвместните уроци, които изнесоха с колегите си, даде възможност на българските ученици да се докоснат до начина на живот на ганайските си партньори и да разберат как протича училищният им живот.

През август, дванадесет ученици от България, придружени от четирима учители взеха участие в международния летен лагер „Еуролинкс“ в Згорне Йезерско, Словения. Там те се срещнаха с учениците от Дания, Словения и Унгария, също участвали в проекта. Целта бе да се създаде атмосфера, в която учениците да се чувстват

комфортно да изразяват собствените си идеи и виждания за глобалните въпроси и да споделят преживяното. В рамките на многобройните работилници, учениците дадоха свои идеи за бъдещи действия в областта на глобалното образование и международното партньорство.

За финал на проекта бе организиран фотоконкурс на тема „Светът през моите очи“. Снимките, направени от българските ученици, представящи техния поглед върху проявленията на глобалните въпроси в обкръжаващата ги среда, бяха изложени в галерия. За учениците пък бе организиран drum circle, който им позволи да се докоснат до автентичните ганайски ритми.

След успешното приключване на проект „Общуване Север-Юг“, ЦПО продължава съвместната си работа с училища, ученици и неправителствени организации за популяризиране на глобалното образование.

Други инициативи в подкрепа на глобалното образование

Ентузиазмът на нашия екип за популяризиране на идеите и методите на глобалното образование не спира. Причината за това е потвърдението, което получаваме от учителите и децата, с които работим вече пета година, че глобалните теми са интересни, дават възможност за изява на децата по проблеми, за които се смята, че са запазена територия за „когато пораснеш“ и позволяват децата сега да бъдат възприемани като млади граждани.

И през тази година участвахме в „Узана Поляна Фест“ с нашето ателие за игри и творчество от цял свят. Нещо повече, стигнахме дори до „Беглика Фест“. Малчуганите имаха възможност да избират от по-богат набор от занимания – истински печати от Гана, мандала от Индия, Кенте шарка от Кения.

На традиционната вече конференция по глобално образование предложихме не едно, а цели две ателиета за учителите и специалистите, които работят с деца.

Популяризирането на глобалното образование не може да се случи, ако в него не се включат и младежите. Участвахме в подготовка по глобално образование на двадесет младежа, някои от които след това представиха свои глобални теми в училище.

Проект „Общуване Север-Юг: партньорство между европейски и африкански училища за един справедлив свят“ – <http://globalschoolsconnect.com/> е финансиран от Европейската комисия и се осъществява в периода януари 2013 г. – декември 2014 г. Партньори по проекта са 4 европейски страни в лицето на:

- Artemisszio – Унгария
- Център за приобщаващо образование – България
- OZV – Дания
- Volontariat – Словения и неправителствени организации от Гана, Кения и Сиера Леоне.

ЗАКРИЛА НА ДЕТЕТО

Ние определяме закрилата на детето като система от мерки, които предотвратяват и/или дават адекватен отговор на злоупотребата, negliжирането и насилието спрямо деца. Целта на закрилата на детето е да популяризира и гарантира правата на децата, свързани със защита от злоупотреба, negliжиране и насилие така, както е описано в Конвенцията на ООН за правата на детето. Това изисква мултидисциплинарен и мултисекторен подход на работа (това важи с особена сила за сферата на образованието).

Подобряването на ефективната закрила на децата включва работа с широк кръг от държавни и граждански структури, сред които правителства, неправителствени организации, донори, доставчици на социални услуги, общности и семейства. Не на последно място по важност е и партньорството със самите деца, в това число инициативи за подобряване на техните способности сами да се защитават.

През 2014 година ЦПО продължи да работи за по-добра закрила на уязвимите деца. Изграждането на капацитет в партньорските организации също остава наш приоритет. 15 специалисти и учители от 9 организации и училища (всичките са организации с грантове от Фондация Работилница за граждански инициативи) бяха обучени от ЦПО как да разработят и приложат на практика собствена вътрешна политика за закрила на детето с прилежащите към нея процедури. Ние в ЦПО също преразгледахме нашата политика и разработихме план за създаване и прилагане на съществуващите документи на достъпен за децата език като следваща стъпка в посока пълно съгласие с установените международни стандарти за закрила на детето. Доброволци, които ЦПО обучи за работа с деца в сферата на глобалното образование, също преминаха и въвеждащ курс по детска закрила. ЦПО излезе с официално становище по случая със съмнение за злоупотреба с дете в 4-то ПУИ в София, като напомни на отговорните институции, че:

ЦПО продължи да работи за по-добра закрила на уязвимите деца. Изграждането на капацитет в партньорските организации също остава наш приоритет. 15 специалисти и учители от 9 организации и училища (всичките са организации с грантове от Фондация Работилница за граждански инициативи) бяха обучени от ЦПО как да разработят и приложат на практика собствена вътрешна политика за закрила на детето с прилежащите към нея процедури. Ние в ЦПО също преразгледахме нашата политика и разработихме план за създаване и прилагане на съществуващите документи на достъпен за децата език като следваща стъпка в посока пълно съгласие с установените международни стандарти за закрила на детето. Доброволци, които ЦПО обучи за работа с деца в сферата на глобалното образование, също преминаха и въвеждащ курс по детска закрила. ЦПО излезе с официално становище по случая със съмнение за злоупотреба с дете в 4-то ПУИ в София, като напомни на отговорните институции, че:

- Училищните системи за закрила и кодекси за поведение (там, където съществуват) не се преразглеждат с години.
- Между отговорните страни по закрила на детето няма общо разбиране за проблема, няма практически стандарти или документи, валидни за организационния контекст.
- Децата могат да бъдат в риск от злоупотреба не само в семейна среда, но и в училищна.
- Между стандартите и практиките за закрила на детето (там, където са налични) на различните държавни структури има толкова големи различия, че те на практика не могат да работят помежду си.

ДЕТСКО УЧАСТИЕ

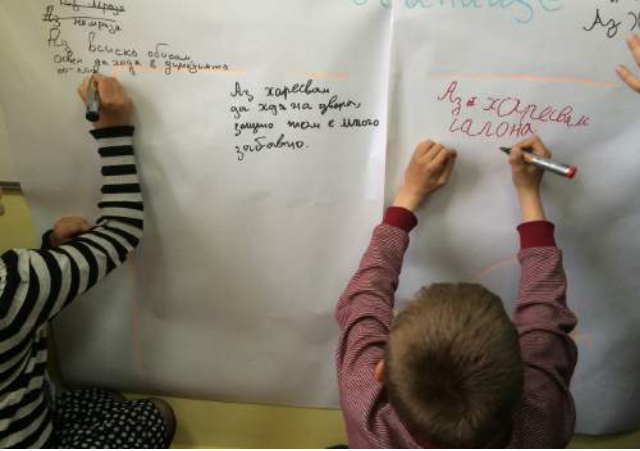
Детското участие е един от основните принципи във философията на ЦПО. Ние гледаме на момчетата и момичетата не като на обекти, но като на агенти на промяната, чийто действия имат значение за собственото им развитие и закрила. Въвеждането на детското участие в оперативните аспекти на организацията като дизайн на бъдещи проекти, мениджмънт, мониторинг и оценка е полезно не само за децата, но и за нас като професионалисти, които прилагат идеите в практиката, тъй като определя вярната посока за организацията. Консултирането с деца на практика означава, че организацията разбира и отдава съществено значение на правата на децата.

Детското участие поощрява взимането на решения от самите деца и провокира промяната. То е информирано и доброволно за всички, включително и за онези, които имат специални нужди или са в риск. Детското участие е ценност, която важи за всички проекти и програми на ЦПО и може да присъства навсякъде – от училищата до граждански и държавни структури на национално и международно ниво.

Детско участие не е просто принцип, той е ценност, която е застъпена във всички наши дейности, проекти и инициативи. През тази година имавме възможност да работим целенасочено за развитие на детското участие сред най-малките ученици. Проведохме обучение за млади изследователи на 25 деца от две училища от проект „Училището е и мое право“.

След това, те самите имаха възможност да се допитат до мнението на своите съученици, повече от 100 деца, за това какво трябва да бъде подобро в училищната среда. Резултатите бяха представени на общността, под формата на карта на училището.

По-големите ученици, 25 от тях, в рамките на проект „Общване Север – Юг“ също направиха свое проучване, но този път по темата, която пряко ги засяга като потребители – изхвърлянето на храна.

Учениците сами избраха как да представят връзката, която имат с глобалния свят и в конкурса „Светът в моите очи“.

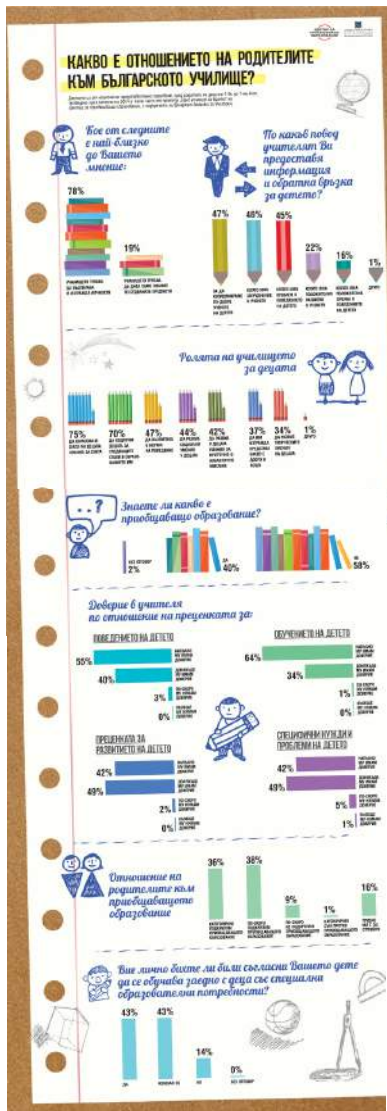
Важно за ЦПО е и другите възрастни да припознават принципа на детско участие в своята работа с децата. ЦПО проведе две обучения за повече от 50 човека в принципите и практиката на детското участие.

Снимка на Радослав Долев от 18-то СОУ „Уилям Гладстон“, гр. София – победител в конкурса „Светът в моите очи“

ПОВИШАВАНЕ НА ИНФОРМИРАНОСТТА И ПОДКРЕПА ЗА ПРИОБЩАВАЩОТО ОБРАЗОВАНИЕ

ИЗСЛЕДВАНЕ НА ОБЩЕСТВЕНИТЕ НАГЛАСИ

През 2014 година Център за приобщаващо образование възложи на „Глобал Метрикс“ ООД да проведе национално представително проучване на нагласите на родителите спрямо приобщаващото образование.

88% от родителите на деца със СОП твърдят, че подкрепата от училището е единствената, която получават извън семейството. Данните сочат, че въпреки модерното законодателство, което съществува в нашата страна, има нужда от допълнителни усилия, насочени към ефективното му прилагане на практика. Над 70% от българските учители заявяват, че се нуждаят от методическа подкрепа и адаптирани модели, за да могат да развият потенциала на всяко дете в класната стая.

Изследването се проведе в рамките на програмата „Едно училище за всички“, която се осъществява с подкрепата на фондация „Америка за България“.

Изследването сочи, че независимо от усилията на държавните институции и модерната нормативна база, **едва 40% от родителите на деца от 1-ви до 7-ми клас в България знаят какво е приобщаващо образование. След разясняване на идеята и целите на приобщаващото образование, над три четвърти изразяват подкрепа (36% категорично подкрепят, при 38% – „по-скоро подкрепям“). 43% от анкетираните са съгласни детето им да се обучава заедно с деца със СОП, също толкова се колебаят и 14% са против.**

88% от родителите споделят, че очакват приобщаващата класна стая да има позитивен

ефект върху техните деца. Очакваните положителни резултати са свързани с развиване на умение за общуване с „различни“ хора (56%), умения за разбиране и приемане на различието (52%), полза за всички деца в класната стая от

въвеждането на разнообразни методи и подходи на обучение (31%). Все пак 22% от българските родители се страхуват, че децата със СОП биха свалили нивото на класа, а 11% се опасават, че и тяхното дете би могло да придобие подобни затруднения в следствие на общуването с другите.

Изследването бе представено пред медии и неправителствени организации и среща широк отзвук и интерес, показващи, че темата за приобщаващото образование е в дневния ред на обществото.

През 2015 година *Център за приобщаващо образование* ще проведе национално представително проучване на нагласите на българските учители спрямо приобщаващото образование и случването му в клас.

ПОВИШАВАНЕ НА ИНФОРМИРАНОСТТА

Чрез нашите сайтове през 2014:

57 256 посещения
40 814 посетители
123 768 страници

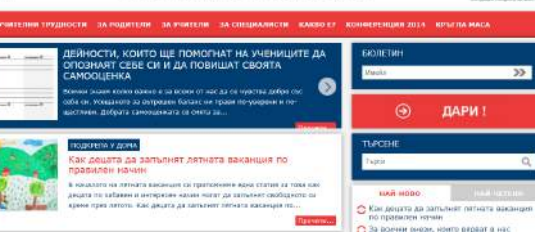
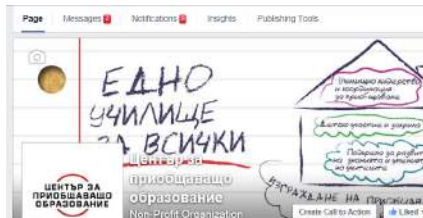
Много деца не се чувстват добре в училище

Ние работим за да може повече и повече деца всеки ден да получават качествено образование, да могат да развият своите таланти и умения и да се чувстват в безопасност, приобщени и ценени.

Постигаем целта си чрез:

- обучения и помощ за родители, учители и специалисти;
- изследвания и анализи;
- организираме изследвания от деца и обучения на деца от деца като помощно, че детското участие е важно и ценно;
- социални кампании, които информират и променят обществените нагласи;

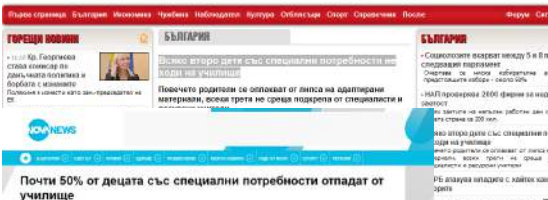
• **Присъствие на ЦПО в национални медии:**

113:13 мин. телевизионно време

109:34 мин. радио ефир

101 публикации в печатни и

онлайн медии

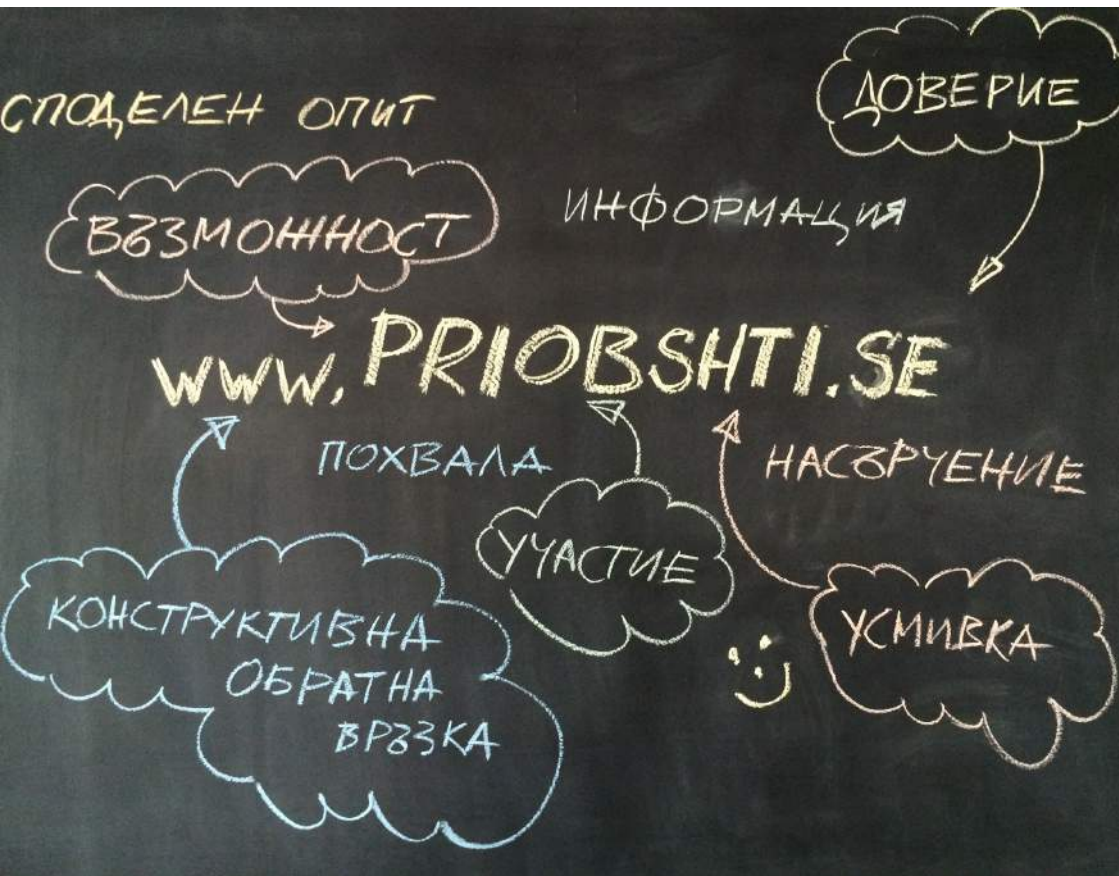
www.priobshti.se

ВИРТУАЛЕН ЦЕНТЪР ЗА ПРИОБЩАВАЩО ОБРАЗОВАНИЕ

На 19 ноември 2014 година *Център за приобщаващо образование* сбъдна една своя дългогодишна мечта – да създаде място, където учители, родители и специалисти ще се чувстват добре, ще получават ценна информация и ще могат да споделят своите успехи и предизвикателства.

Това място е Priobshti.se – първият специализиран образователен сайт в България, който събира на едно място ресурси в подкрепа на учители, родители и специалисти в сферата на специфичните обучителни трудности. Той е част от програмата „Едно училище за всички“, която се осъществява с подкрепата на Фондация „Америка за България“.

Защо **ВИРТУАЛЕН ЦЕНТЪР**?

Решихме благодарение на възможностите, които ни дават електронните технологии, да съберем на едно виртуално място знанията, опита и ентузиазма на възможно най-много учители, терапевти, родители и деца от България и света, справящи се с предизвикателствата на специфичните обучителни трудности.

Резултатите от национално представително проучване, проведено от Глобал Метрикс по поръчка на *Център за приобщаващо образование* сочат, че извън неформалния кръг от близки и познати на родителите, източниците на информация са доминирани от интернет. 62% от родителите на деца от 1 до 7 клас активно търсят информация, свързана с образованието и възпитанието. Над половината от тях (58%) посочват, че се съветват със своите приятели и колеги. За 27% от родителите основен източник по темите на отглеждането, възпитанието и образованието на деца е интернет.

„Създадохме специализирания сайт за образователна подкрепа, защото интернет е най-лесният, бърз и удобен начин за получаване на информация. Така ще споделим не само своя, но и опита на специалисти от САЩ и Европа, за да го направим достъпен за родители и експерти, които подкрепят деца със специални образователни потребности“, каза Ива Бонева, Изпълнителен директор на Център за приобщаващо образование.

Защо **ПРИБЩАВАЩО ОБРАЗОВАНИЕ**?

Целта ни е тук да говорим за специфичните обучителни трудности не като за диагноза и състояния, свързани с дефицити, а да видим въпроса в цялост – да видим хората, възможностите, взаимоотношенията. Приобщаващото образование не е и не бива да бъде паралелна образователна система, то стои в основата на всяка система в образованието, за която детето е в центъра. То е процес, чийто успех зависи от нашите ценности, стремежи, от нещата, които правим всеки ден, от начина, по който се отнасяме с всеки, който срещаме в училището или в терапевтичния кабинет.

Защо **ПРИБЩИ СЕ**?

Процесът на приобщаване към дадена общност понякога е бавен и труден – сблъскват се различни очаквания, навици, гледни точки. Понякога ни се струва, че общността се затваря за нас, понякога ние се затваряме за нея, понякога неволно или съзнателно ние я затваряме пред някой друг.

А всъщност всички имаме нужда един от друг – имаме нужда от възможност за участие, от общуване, от подкрепа, от насърчение. Когато започнем да ги даваме, ще започнем и да ги получаваме и ще се окаже, че всъщност всички искаме едно и също нещо – усмихнати деца и спокойни родители, учители и специалисти. Да се приобщим пълноценно към значимите за нас общности и да ги направим гостоприемни за останалите изисква много отдаденост, много грижа, но и носи много удовлетворение.

Надяваме се наистина да се почувствате добре дошли на нашия общ виртуален център за приобщаващо образование – да се възползвате от ресурсите, които ще намерите тук, да зададете въпросите, които ви вълнуват, да споделите своя позитивен опит...

За малко повече от месец от съществуването си www.priobshti.se беше посетен **23 994 пъти** от **16 053 учители, родители и специалисти**, които прочетоха **44 423 статии**.

КОНФЕРЕНЦИЯ „ПРИБОЩАВАЩО ОБРАЗОВАНИЕ – ОБРАЗОВАНИЕТО НА 21 ВЕК“

На 13 декември 2014 г. в Аулата на Софийския университет се проведе международна конференция по приобщаващо образование, организирана от *Център за приобщаващо образование* в партньорство със Софийски университет „Св. Климент Охридски“ и с подкрепата на Фондация „Америка за България“ като част от програмата „Едно училище за всички“.

Над 250 учители, директори и специалисти от цялата страна обмениха опит и обсъдиха образователните политики и практическите измерения на приобщаващото образование.

Събитието беше открито от заместник-министъра на образованието и науката Ваня Кастрева и председателя на Комисията по образованието и науката Милена Дамянова.

Образователните политики днес в България е важно да отговорят на въпроса „Как може училището да бъде едно за всички деца или как се постига приобщаващото образование?“. От това имат нужда практиците – учители, директори, педагози, психолози, които работят с децата със специални образователни потребности. В рамките на конференцията „Приобщаващо образование – образованието на 21 век“, те заявиха своята готовност да работят за ефективен модел за приобщаващо училище, който да бъде от полза на учителите, родителите и цялата общност и най-вече да се вслуша в децата.

Проф. Дъглас Чийни сподели впечатления от посещението си в България на петте училища, партньори на ЦПО в програмата „Едно училище за всички“ във видео обръщение към гостите в залата.

Официални гост-лектори на конференцията бяха д-р Джон Рейвънскрофт от Университета в Единбург и д-р Джералдин Сканлън, психолог от Дъблинския университет.

Българските традиции в сферата на социалната интеграция и приобщаване чрез образование припомни проф. Силвия Николаева.

Във втората част на конференцията участниците се включиха в тематични работни групи. Те споделиха добри практики и обсъдиха предизвикателствата, които срещат в ежедневноста си работа с децата.

ЗАЕДНО ПОСТИГНАХМЕ

ФОНДОНАБИРАЩА КАМПАНИЯ „ЖИВКО И НЕГОВИТЕ ПРИЯТЕЛИ“

За пета поредна година приходите, реализирани от фондонабиращата кампания, осигуряват психологична и логопедична помощ на деца със затруднения в ученето.

През 2014 год. нашият любимец – Жирафчето Живко спечели още повече приятели. Благодарим им специално за това, че подкрепиха инициативата и предоставиха възможност на още повече деца да учат и да се справят по-добре с училището.

Благодарности на:

COCORICO café-boutique, Суела, Детска къща „Приказка без край“, Laika.bg, Vanilla Kitchen, +Това, Книжарници „Фюм“, Biocafetto, Boho Chic House – Варна и София, Bard Books!

В средата на декември организирахме Работилничка за коледна украса в нашия офис, където творихме и се забавлявахме заедно с децата и техните семейства. Събраните средства бяха добавени към касичката на Живко.

Приходите, реализирани в рамките на кампанията, осигуриха целогодишната подкрепа от специалист на общо 7 деца, нашия логопед посещаваха 4 деца, а психологът ни – 3 деца.

60% от приходите, събрани от продажбата на детската книжка „Жирафът, който не се побираше в книжката“ на Яна Казакова (автор и илюстратор), са предназначени за терапевтична работа с децата, а 40% се отделят за следващи тиражи, с които да помогнем на повече и повече деца!

ЦПО ПОЛУЧИ ДАРЕНИЕ ОТ CEE PROPERTY BULGARIA LTD.

*Лилия Кръстева,
изпълнителен
директор на
CEE Property
Bulgaria Ltd. и
Ива Бонева,
изпълните-
лен директор
на Център за
приобщаващо
образование*

Център за приобщаващо образование получи дарение от CEE Property Bulgaria Ltd., част от S Immo AG Австрия и собственик на Сердика МОЛ и Сердика Офиси в размер на 3 333 лв. Средствата ще подкрепят усилията ни повече деца да учат и играят със своите връстници, да получат възможност да развият своите таланти и имат щастливо детство. Благодарим от сърце за подкрепата и гласуваното доверие!

В края на 2014 година дружество от CEE Property Bulgaria Ltd. реши вместо коледни подаръци за своите клиенти и партньори да организира кампания с интернет платформа, на която могат да се строят виртуални къщички в Коледно селце, като всяка къщичка отговаря на 10 лв. които CEE Property Bulgaria Ltd. да дари. Дружеството избра три инициативи, на които да дари набраните средства. Щастливи сме, че каузата на *Център за приобщаващо образование* бе сред избраните. Със дарените средства ЦПО ще осъществи изследване на обществените нагласи на българските учители спрямо приобщаващото образование.

СЛЪНЧЕВАТА КЪЩА

В началото на 2014 г. се преместихме в нов офис, взехме си и „Слънчевата къща”, която стана още по-просторна и приветлива, както за децата, така и за техните родители. Макар и на ново място, тя запази собственото си време и пространство. С подкрепата на логопеда и психолога на центъра, децата за поредна година играха, учиха и се развиваха. Ученето ставаше все по-приятно, а трудностите – намаляваха.

В рамките на учебната 2013/2014 година 6 деца и техните родители са потърсили консултация с психолог, а с логопеда са работили 23 деца.

ОБУЧЕНИЯ

И през 2014 г. екипът ни продължи установената практика с обученията, предназначени да помогнат на учителите и специалистите да разберат по-добре трудностите в ученето на детето и да си изградят план как да развият силните му страни. Фокусът в тези обучения беше насочен от една страна към придобиване на знания и умения за справяне с трудностите, които срещат децата при своята социализация в училище, а от

друга – към възможността преподавателите да обсъдят реални казуси, да обменят опит и споделят добри практики за работа.

Освен обучителни трудности и приобщаващо образование, други области, в които имаше много силен интерес, бяха:

- Детска закрила
- Детските права и детското участие
- Глобално образование
- Работа с родители

Като признат носител на експертиза по детско участие, *Център за приобщаващо образование*, за поредна година мотивира учители, специалисти и представители на НПО сектора да работят за насърчаване на младите хора да бъдат въввлечени в училищните процеси и да поемат отговорност както в училище, така и в извънучилищни организации.

Продължихме и нашата пионерска работа да популяризираме и утвърждаваме теми от Глобалното образование сред учители и специалисти и в по-широк план да допринасяме за признаване на необходимостта в България от подготовка на учениците като глобални млади граждани.

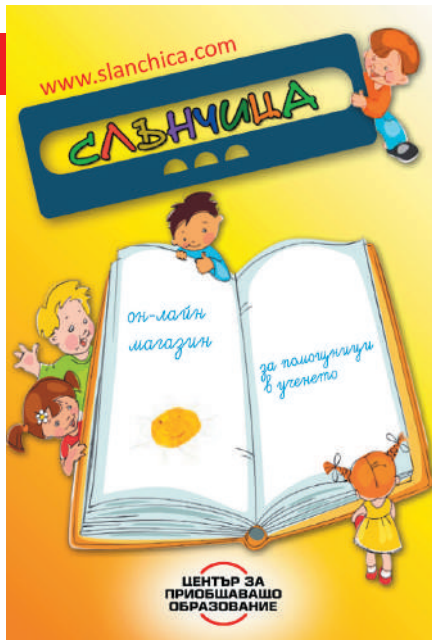
Знаем, че всички ние в ролята си на професионалисти или родители, намиращи се в непрекъснат контакт с деца, имаме непрестанна нужда от допълнителни знания и умения, за да разбираме децата, да умеем да ги подкрепяме в тяхното развитие и да се чувстваме добре заедно. Затова тази година подготвихме и реализирахме и нови обучения, свързани с различните лица на интелигентността. Целта им беше да дадат практически насоки и идеи на редовни и ресурсни учители и директори как чрез различни техники и методи на преподаване да подкрепят разнообразните потребности на децата в своите класни стаи.

Щастливи сме, че обученията ни стигнаха до много разнообразни групи специалисти, които се намират в непрекъснат контакт с деца – директори и общообразователни учители в училища и детски градини, ресурсни учители, психолози, представители на НПО сектора – както и до родители.

СЛЪНЧИЦА

ОНЛАЙН МАГАЗИН ЗА КУКЛИ И УЧЕБНИ ПОМАГАЛА

www.slanchica.com

През 2014 год. продължихме да разпространяваме идеята за забавното учене. Уникалните кукли, дидактични материали и учебни помагала направиха играта още по-забавна, а ученето – приятно и ефективно, както за децата, така и за техните родители, учители и специалисти.

10% от продажбите на сайта www.slanchica.com отиват във фонда на *Център за приобщаващо образование* за подкрепа на деца с обучителни трудности.

ВЕСЕЛАТА СТРАНА НА УЧЕНОТО

ДЪРЖАЧ ЗА МОЛИВ ИЛИ ХИМИКАЛКА

КУТИЯ С КУБЧЕТА

МАТЕМАТИЧЕСКИ
СЛАДОЛЕД

ТАНЪЛ ТЕРАПИЯ

ПРОЗОРЧЕТА
ЗА ЧЕТЕНЕ

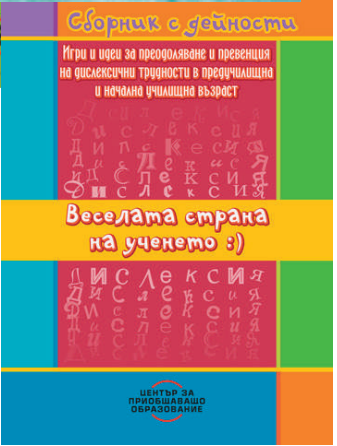
ЗАБАВНИ И ТЕРАПЕВТИЧНИ
РЪКЪВИЧКИ И КУКЛИ
ЗА ЦЯЛА РЪКА

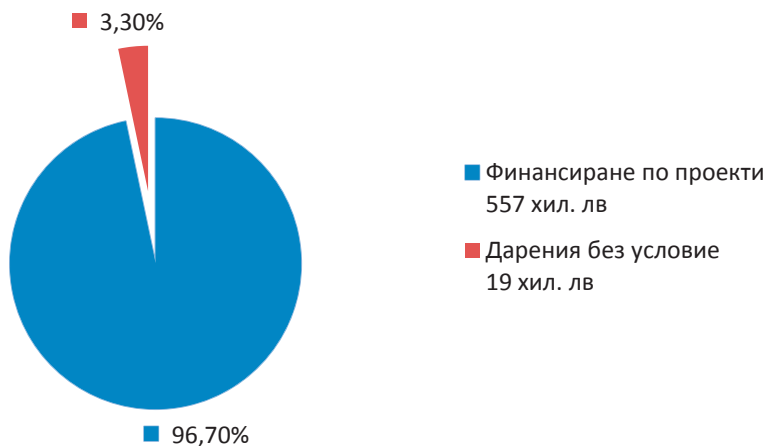
ЗАБАВНИ И ТЕРАПЕВТИЧНИ
КУКЛИ ЗА ПРЪСТ

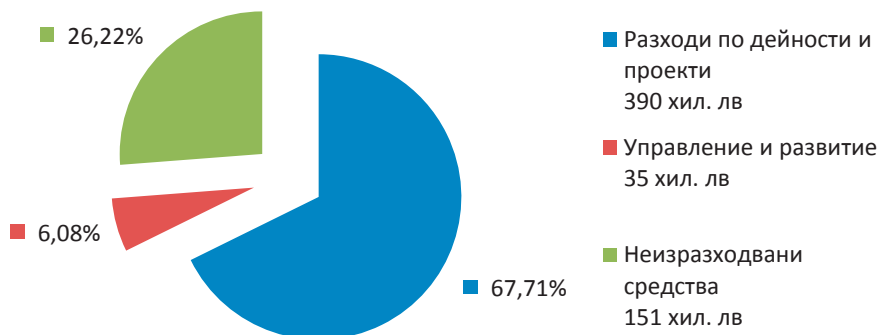

ПРИХОДИ

РАЗХОДИ

БЛАГОДАРИМ ВИ ЗА ПОДКРЕПАТА!

- Борислава Недялкова: *Браво на Вас! Поздравления, колеги!*
- Ива Каменова: *Конференцията беше наистина много полезна, благодаря!*
- Цвета Реджова: *Статията ми хареса много, тъй като е много точна, кокретна изчерпателна и навременна, може да е в помощ на родителите,учителите и най-вече ще е в помощ на децата, нуждаещи се от подкрепа и съдействие.*
- Лиляна Шахънска: *Колко е вярно казано, полезно е да бъде прочетено от повече учители и родители.*
- Красимира Константинова: *Благодаря, полезно е периодично човек да си напомня полезните неща!!!*
- Росица Пачева: *Следя статиите ви от Белгия с огромен интерес и са ми наистина много полезни. Действително ситуацията от двете страни е такава, страхотно е, че има такива статии.....Много реално и разбираемо представена информация.*
- Мариана Йорданова: *Благодаря, статията е много полезна. Дано повече хора да я прочетат и разберат.*
- Димитринка Колева: *Изключително ценна информация.*
- Моника Васева: *Полезна и много важна информация.*
- Лилянна Къркелова: *Много полезна статия!!! Браво :)*
- Михаела: *Повечето хора в стремежа си към големите неща, забравят за мъничките, които остават ранички в сърцата ни...а е нужно съвсем малко, едно мъничко благодаря, едно искрено браво и една сърдечна усмивка. И всичко без пари. БРАВО на автора :)*

**ЦЕНТЪР ЗА
ПРИБЩАВАШО
ОБРАЗОВАНИЕ**

00 359 898 500 848

office@cie-bg.eu

www.cie-bg.eu

www.slanchica.com

www.priobshti.se

www.index-priobshtavane.eu

www.imalinasilie.net